

BETH – 2018

Szeptember 8. és 12. között zajlott a BETH (Bibliothèques Européennes de Théologie) éves konferenciája. Magyarországról ketten vettünk részt a tanácskozáson: Bálint Ágnes a Tiszántúli Református Egyházkerület és Kollégium Nagykönyvtárának képviselőjeként, illetve jómagam az Egyházi Könyvtárak Egyesületének küldöttjeként. A konferencia fő témája a „Subject Indexing in the Digital Age” (Tárgyszavazás a digitalizálás korában) volt. Korunkban egyre nagyobb kihívást okoz a hatalmas mennyiségű adat és információ. Az információ feldolgozásával és szolgáltatásával foglalkozó szakemberek körében folyamatos téma ennek a nagy mennyiségű adathalmaznak a megfelelő feldolgozása. Valamilyen szinten minden könyvtár foglalkozik a dokumentumok tárgyszavazásával, de a munka menete és minősége rendkívül eltérő. Van olyan könyvtár, ahol egyetlen ember látja el a feldolgozáshoz kapcsolódó összes feladatot, de akad olyan is, ahol külön osztály, sőt doktorátussal rendelkező szakemberek foglalkoznak a tárgyszavazással. Ez nagy átlagban azt eredményezi, hogy egy-egy dokumentumot többen is kézbe vesznek, leírnak, s ma már legtöbb esetben ezek

a leírások nemcsak papír alapon (vagy azon már egyáltalán nem), hanem online is hozzáférhetőek. Felmerül a kérdés: hogyan őrizheti meg versenyképességét a feldolgozásban a könyvtár? Hogyan tarthatja fenn a tárgyszavazás minőségét? Hogyan lehetnének hatékonyabbak a könyvtárak a digitalizálás korában? Indexeli-e a Google a könyvtári tartalmakat? Vajon jobban működik-e a tárgyszavazás keresés a könyvtári adatbázisokban? Van-e arra lehetőség, hogy egy közös tudáshalmazt használva még eredményesebben működjön a könyvtári feldolgozás? Ezekre a kérdésekre természetesen nehéz határozott választ adni, de nagyon fontos beszélni róluk, és megvitatni a lehetőségeket.

Az előadásokban hallhattunk a digitális kor tárgyszavazásra gyakorolt hatásáról és különböző könyvtárak tárgyszavazási gyakorlatáról. Alan Danskin beszélt az British Library tapasztalatairól. Ők a könyvtár teljesítményét automatizálással javították (meglévő rekordok használatával). Itt fontos megemlíteni, hogy a gépi megoldás alkalmazását az e-kötelességek beérkezése tette szükségessé és halaszthatatlanná. Jelenleg ezzel a módszerrel az e-könyvek 70%-át tudják megfelelően feldolgozni.

Hosszabb távú terveik közé tartozik az OCLC és Kongresszusi Könyvtár együttműködésével készült tárgyszórendszer (FAST) használata, mely a facettás szerkezete miatt könnyebben adaptálható más tárgyszavazási rendszerekhez. Szó volt még a Zürich-i központi könyvtár és a Bázeli Egyetemi Könyvtár közös fejlesztéséről, FRED-ről (Fremddatenanreicherung). A fejlesztés szintén automatizált indexálást használ. Európa német nyelvű könyvtárainak katalógusaiból emeli át a tárgyszavakat. FRED használata megkönnyíti a tárgyszavazók helyzetét, azonban még ez sem 100%-os. Ezzel a kihívással küzd a Német Nemzeti Könyvtár is, amely 2017 óta automatizált katalógizálást alkalmaz a fizikális dokumentumaira is (a digitális anyagok esetében már 2010 óta!). A prezentációból kiderült, hogy néhány esetben egész jól működik az automatizált rendszer, de sok esetben még mindig nem elég kielégítő – szükséges a humán beavatkozás.

A szakmai programok mellett rövid városnézésre is sor került. Megtekintettük a nürnbergi óváros főbb nevezetességeit és a Nemzetiszocialista Német Munkáspárt székhelyét is (*Reichsparteitagsgelände – Birodalmi Pártgyűlések Területe*), közel 17 km² alapterületen. Ez utóbbi helyszínen, a kongresszusi csarnokban nyílt meg 2001-ben

a Reichsparteitagsgelände múltjával foglalkozó úgynevezett Dokumentációs Centrum. A Dokumentációs Centrum egyik termében tartott előadást az egyházi harcokkal (Kirchenkampf) kapcsolatos digitalizálásról a neuendettelsau-i Augustana Hochschule könyvtárvezetője. Armin Stephan előadásában szólt a digitalizálás ötletéről, megvalósulásáról és nehézségeiről is.

A digitális könyvtárba folyamatosan töltik fel a dokumentumokat. Ezek száma egyelőre még elenyésző, és a szerzői jogok is akadályozzák a nagyobb mennyiségű anyag feltöltését. A korszakkal foglalkozó kutatók számára azonban nagyon hasznos forrás lehet: <http://pionlib.de/kirchenkampf>. További bővítéséhez szívesen veszik olyan intézmények jelentkezését, akik tudnak ehhez a témához szolgáltatni anyagot.

A konferencia ökumenikus istentisztelettel és közös vacsorával zárult. Az itteni diskurzusok már előre is vetítették a jövő évi találkozás témáját: milyen lehetőségei vannak a könyvtárak, mint információ-forrásnak a digitális korban? Mindenre választ adhat a Google, vagy érdemes továbbra is tárgyszavazni? Ezek a kérdésfelvetések pedig ismét egy izgalmas tematikájú tanácskozást irányoznak elő.

Mészáros Kornélia

Evangélikus Hittudományi Egyetem Könyvtára

A képek forrása: <https://bit.ly/2yncJ7g>